

Zondaggroep I, 16 juni 1963.

Goedenmorgen, vrienden.

Ik zou vandaag een beetje met u willen babbelen over - ik zou haast zeggen - ;

HET WARE CHRISTENDOM

Ik hoop, dat het uw interesse heeft, misschien ook niet, dat zullen we dan nog wel zien.

Wanneer we n.l. spreken over Christendom, dan valt de nadruk heel vaak op de laatste lettergreep en dat is een nadrukkelijke bepaling voor de wijze, waarop men de leer van de Christus in deze wereld verwerkt. Om het begrip Christendom te begrijpen moet je uitgaan van het begrip Christus, Christos. Dat is een naam, die de Grieken hebben gegeven en we hoeven ons daaraan dus ook niet verder te binden. Je kunt er een andere naam voor vinden. Maar de hoofdzaak is dit;

Er is een kracht, die we goddelijke liefde noemen. Hoe die goddelijke liefde eruit ziet, weet geen mens. Wat die goddelijke liefde in feite is, weet ook niemand. We weten alleen dat die goddelijke liefde iets is, dat antwoord geeft op ons, op ons wezen, ons denken. Een antwoord, dat wij krijgen elke keer, als we werkelijk intens vragen.

Voor de christen is dat in deze dagen niet aanvaardbaar. Hij gelooft natuurlijk wel in deze dingen, maar ze zijn niet het intrinsieke deel van zijn geloof. Zijn geloof is vastgelegd in boeken, het is gebonden aan de uitleggingen van theologen en zeker ook bepaald door de behoefte van aanpassing. Er is nu eenmaal een sociale structuur, die men de christelijke noemt (ofschoon ze met het Christendom zelf weinig te maken heeft), die ook bepalend is voor de manier, waarop een christelijk geloof reageert, de wijze waarop men de leer van Jezus interpreteert. Het lijkt me dus wel eens goed om na te gaan wat het ware Christendom inhoudt.

In de eerste plaats; liefde. Maar wat is liefde? We hebben daarover al meer gesproken in deze kring. Het is iets, wat je je erg moeilijk kunt voorstellen. Voor de meeste mensen is het een roes, een idee van bezit, van verbondenheid of dienstvaardigheid. Maar het werkelijke begrip "eenheid" dat liefde inhoudt, dat wordt meestal toch verkeerd geïnterpreteerd.

De goddelijke liefde is voor zover ik kan nagaan het product van kosmische eenheid. Wij zijn allen deel van elkaar. Wij zijn allen deel van het grote geheel. U zou dus de kosmos kunnen vergelijken met een lichaam, waarin wijzelf de cellen zijn. Heeft een lichaam een cel lief op de bewuste manier, waarop mensen over liefde denken? Ik geloof het niet. Het is daar waar een cel wordt bedreigd, daar waar een cel niet aan haar functie beantwoordt, dat de liefde optreedt. En dan niet als een factor die alles vergoelijkt of die alles ongedaan maakt, maar als een factor die de schade wil herstellen. De goddelijke liefde is iets, wat de volmaaktheid tracht te handhaven en al wat van de volmaaktheid afwijkt wil terugvoeren tot de volmaaktheid. Dit betekent dus ook een aantal maatregelen, die wij allesbehalve liefdevol vinden.

Wanneer een cel in een lichaam niet goed functioneert, kan het dus voorkomen dat andere delen van het lichaam daarop worden afgestuurd om die cel eenvoudig te vernietigen. En nu kan de essentie natuurlijk nooit worden vernietigd, maar de vorm wel. De goddelijke liefde zal dan ook ongetwijfeld vaak een vorm willen vernietigen, omdat ze niet gezond is, omdat ze een bedreiging is van het geheel. Er is niets wat afzonderlijk wordt bemind. De mens maakt dat graag voor zich eruit: "God houdt van mij," zegt hij dan; en dan bedoelt hij daarmee; een beetje meer dan van een ander. Maar dat kun je je niet als reëel voorstellen.

Het is dus een liefde, die is gebaseerd op het geheel. Binnen dat geheel zou een ieder redelijk vrij moeten zijn. Zolang je maar aan je functie in het geheel tegemoet komt, is er niets in het lichaam, dat je zegt: dat mag niet of dat mag wel, of; zo moet je je voeden; of: zo moet je je kleden; of; zo moet je leven. De enige behoefte die er is, is harmonie.

Wat Jezus heeft geleerd op aarde en wat dus ook de basis is geworden van het moderne Christendom, is in feite niets anders dan een leer, waardoor de mens enerzijds harmonie vindt met anderen, waarbij hij dus niet agressief is of zelfs maar defensief, een wijze van leven waardoor men de kosmische, de geestelijke en de goddelijke elementen in zich evenzeer en met even weinig voorbehoud aanvaardt als zijn eigen bestaan.

Alle gelijkenissen van Jezus die zijn overgeleverd, zijn voor ons aardig, maar als we ze goed bezien, dan ontdekken we dat er een sleutel ontbreekt. Je zou je haast gaan afvragen, of men niet bewust te enigerlei tijd uit de Evangelien iets heeft weggelaten. Er zijn hiaten, die anders niet verklaarbaar kunnen zijn, vooral omdat die hiaten bij de vier erkende Evangelien praktisch op dezelfde tijd voorkomen, o.m. in verband met de Bergrede. We zouden ons verder moeten afvragen, of de sleutel tot het Christendom eigenlijk niet verloren is gegaan. Volgens mij is dat het geval. Het begrip van kosmische liefde, van een eenheid, waarbinnen men harmonisch moet leven, heeft moeten plaatsmaken voor een begrip van ordening, waarbij de persoonlijke onderwerping aan het gezag belangrijk werd, waarbij de verbondenheid met alleen het Christendom en niet met het totaal van de kosmos, een hoofdrol speelde.

We vinden natuurlijk toch wel hier en daar een enkele aanwijzing terug, b.v.: "In het huis mijns Vaders zijn vele woningen". Of de opmerking, dat de goede herder de meeste aandacht besteedt aan de verdoolde schapen. Dat de verloren zoon de meest wolkome is. Niet zoals men dat denkt als een bewijs van goddelijke liefde, maar als een bewijs, dat alleen wanneer alle dingen hun plaats vinden het geheel kan bestaan.

De misinterpretatie is nu gemakkelijk mogelijk geworden, want de gelijkenis is er en een ieder kan haar op zijn of haar manier uitleggen. Het is zo gemakkelijk om te zeggen: Hier zien we dus hoe goed Christus is. Hij is de goede herder. Hij gaat alle verdoolde schapen achterna. En we kunnen zeggen: God de Vader is zo goed, dat Hij juist de zondaar met de meeste vreugde weer begroet. (Wat overigens voor iemand, die consequent is, een reden zou moeten zijn om zondaar te worden en terug te keren, want dan is hij zeker van een goede ontvangst. Een ander komt er maar een beetje aan tekort, nietwaar?).

Neen, de sleutel, die het ware Christendom eigenlijk weergeeft, is verdwenen. Een deel van die leer zal nooit zijn neergeschreven, omdat het nooit is begrepen of overgeleverd. Het is de geheime leer van de 3, de 7, de 12, de 44 en de 72, van de verschillende groepen, die Jezus in het bijzonder heeft geschoold. Daarnaast heeft men elke aanduiding, die in de richting van de leer wijst, geloof ik weggenomen. Laat ons dan eerst eens proberen na te gaan wat Jezus werkelijk heeft willen zeggen.

Een deel van zijn leer houdt zich bezig met de voorgeschiedenis van de mens. Van deze gehele leer der incarnatie is er maar een zin overgebleven. (Dat was in het jaar 700; toen had men er langzamerhand al het andere zowat uit verwijderd.) Die ene zin luidt; "Voor Abraham was, was ik". Alle andere zinsneden, die wijzen op een bestaan voordat je in dit leven komt, alle gedachten dat de mens zou voortleven in duizenderlei vormen, werden eenvoudig terzijde gesteld. Dat was te complex. De mens zou te gemakzuchtig zijn. Hij zou zich niet aan het gezag van de gestelde ouderen en autoriteiten willen onderwerpen. En daarom mag hij niet weten, dat hij vroeger heeft geleefd en dat hij later leven zal. Maar Jezus leert ons dat wel degelijk. En dat kunnen wij nagaan, anderen niet, in de geest kun je dat gemakkelijker vinden.

"Gij zijt geboren, voordat gij geboren werd"; en "Gij zijt gestorven, voordat gij het leven geproefd hebt. Want ziet, vele malen hebt gij het licht der zon aanschouwd. En nu is de tijd gekomen, dat gij de dag in uzelf moet bestendigen"

Dat is eenvoudig weggelaten. Het heeft in enkele geschriften gestaan en het is zelfs de aanleiding geweest tot ketterij. Men had n.l. niet de mogelijkheid om van uit Rome onmiddellijk alle originele geschriften, in Noord-Afrika verbreid, te elimineren; met als resultaat dat er daar opstandige kerkvaders zijn geweest, die op den duur zelfs ten dele zijn overgegaan naar de Moren, omdat ze vonden dat ze in het Christendom zelf de leer niet konden vinden, die nodig was.

Jezus bedoelde daarmee te zeggen; Je bent dus in staat geweest te leven, voordat je geleefd hebt. Je bent eerst in de stof gestorven, voordat je weer in de stof kon worden geboren. Je bent gereïncarneerd. En hij maakte er verder de opmerking bij; "Nu moet je zorgen, dat het zonlicht blijft schijnen". Dat betekent: "Je moet nu het geestelijk licht in de plaats zetten van de stoffelijke zon. Je moet de verbondenheid met de eeuwigheid in de plaats stellen van je

gebondenheid aan een stofbestaan en daardoor je verder bevrijden van alle stoffelijk bestaan. Je moet nu werkelijk het eeuwige leven vinden.

Er is een zinsnede, die dit bevestigt: "Al wie mij volgt, zal de tweede dood niet sterven." Dus een dood na de dood, Maar hoe kan er een dood na de dood zijn, als er niet eerst weer een geboorte is? Dat laatste heeft men niet overwogen. Men heeft gezegd; Dan word je geestelijk nog een keer uitgeblust. Maar Jezus heeft ook geleerd, dat niets verloren gaat.

Jezus spreekt van de buitenste duisternis; en daaruit heeft het Christendom de hel gemaakt; de dreiging met eeuwige kwelling, eeuwige smart. Maar wat leert Jezus zelf daarover en wat heeft men verwijderd? Zoals in de gelijkenis van de heer, die zijn knechten uitzond om gasten te nodigen. De gasten kwamen niet, maar de bedelaars. En zij, die dus onwaardig waren, wierp hij uit in de buitenste duisternis. Jezus voegt daaraan toe: "Want ziet, waar het licht is, is het duister; doch wie het licht niet aanvaardt, hij zal in het duister hongeren naar het licht, totdat hij alle dingen geeft om een vonk daarvan te bezitten." Dat is heel iets anders dan een onherroepelijke hel. Het is het begrip van een genezingsproces.

Een goddelijke liefde, die de mens in een eeuwige hel gooit, kunnen we niet begrijpen. Een oordeel eenvoudigweg: "En lijdt nu maar, de eeuwigheid door." Neen, kan een God, Die werkelijk lief heeft al is Hij dan nog zo rechtvaardig Zijn schepselen, die leven onder de door Hem gestelde voorwaarden, met het door Hem gevormde voertuig, begaafd met de door Hem gegeven krachten en mogelijkheden, voorgoed uitwerpen? Dat zou een rare God zijn. Dan zou Hij Zichzelf ook naar de hel moeten verdoemen, omdat niet alle mensen de eeuwige zaligheid bereiken, nietwaar? Want Hij is mede schuldig, Hij is het die het leven gaf, hij is het die de mogelijkheid gaf tot zondigen, vergeet dat niet.

Neen, er is een organisme dat functioneert. De kosmos moet leven. En daarom moet al wat ziek is worden afgezonderd, zoals een zieke xel in een lichaam wordt ingekapseld. Maar omdat het kosmisch lichaam eeuwig is, zal zodra de behoefte tot harmonie ontstaat er ook weer kracht zijn. Er is geen eeuwige hel of duisternis, maar er is de afzondering, die pijnlijk is en smartelijk, waardoor men beseft dat men deel is van het geheel. Zodra men op deze wijze de harmonie aanvaardt, zal zij weer ontstaan.

Zo leert men in het Christendom heel graag, dat het oude joodse geloof (de bron van het Christendom) de uitlegging van de leer vergemakkelijkt; dat wij ons mogen beroepen op de grote wet van Mozes, op Solomo's wijsheid en de gezegden der profeten. Zelfs in de Evangeliën is er iemand, die zich daarmee bezighoudt, want hij begint de evangelie met te vertellen hoe de profeet eigenlijk zijn voorspellingen in Jezus bewaarheid ziet worden. Maar Jezus zelf zegt; "Ik ben u het einde van het oude Verbond." Want de Joden dachten, dat ze een uitverkoren volk waren. (Er zijn er die het nog denken) Een volk, dat door God zou worden beproefd in het vuur van verwerping, van onderdrukking van aohtervolging, om dan gelouterd als ideale vorm Zijn waardige representant te zijn, ook in het rijk der hemelen. Dat is het nationaal geloof.

Jezus maakt er een einde aan. Hij stelt in de plaats van het nationaal denken het kosmisch denken. Hij stelt in de plaats van de stamgod (Jahwe) de minder definitieve misschien maar de toch veel meer alomvattende en aldoordringende Algod, Er is bij hem geen sprake van dat Jahwe de machtigste is; want dat is erkennen, dat er ook andere goden zijn. Hij zegt: "Er is maar één kracht: de Vader; en uit de Vader komen alle dingen voort.

De Christen kan moeilijk aanvaarden, dat Jezus werkelijk het oude Verbond beëindigt, dat de Christusgeest die hij openbaart een andere wet kent. En toch is die wet veel eenvoudiger. Ze is veel korter en veel omvattender. De Tien Geboden, die zo angstvallig worden aangehouden en gepredikt, die in feite noodzakelijk waren om een volk te smeden uit een hoopje zwerfende en onderling strijdige stammen, uit een allegaartje van herdersvolken en vaklieden zijn niet meer nodig. Want wat Jezus beoogt is geen nationaal rijk, geen beloofd land op deze wereld. Wat hij nastreeft is het zich inpassen in de kosmische eenheid. En daarom stelt hij dus, dat men een ieder moet helpen voor zover men dit kan. Dat men een ieder moet vrijlaten, zolang hij u niet belaagt, en dat men moet terugwijken en niet mag aanvallen, wanneer men wordt aangevallen. Dat men door zich aan anderen te onderwerpen, maar de rechtvaardigheid in zich te handhaven het recht dient en niet op een andere wijze. Hij gaat zelfs zover, dat hij zijn wet terugbrengt tot dit ene; "Doe uwe naaste niet wat ge voor uzelve niet begeert."

Als je dat goed uitlegt, dan is het veelomvattender dan de Tien Geboden ooit kunnen zijn. Maar het is gelijktijdig ook vrijer, het is lichter. Want God heeft alle dingen geschapen en daarom zijn alle dingen in hun wezen goed. Jezus heeft dat aan de kleinere groepen leerlingen ook wel degelijk uiteengezet. Hij zei: "Kijk, wij hebben ons eigen oordeel. Maar ons oordeel is dat der mensen. Toch heeft God schoonheid gegeven boven de onze aan de planten bekwaamheden boven de onze aan de dieren. Hij heeft de mens veel gegeven, maar hij heeft hem daarvoor vele dingen ontnomen. Eens was de mens scherp van reuk als het roofdier, dat een spoor zoekt, soepel van ledematen als de leeuwen, die in de woestijn worden gevreesd. Eens was de mens sterk; sterker dan de paarden, de lastdieren. Nu is hij dat niet meer. De mens heeft het denken gekregen, en het denken kon alleen bestaan, indien het evenwicht instand werd gehouden door hem gelijktijdig iets anders te ontnemen." Jezus leert evenwicht. Hij leert niet de superioriteit.

O, ik weet het, in het Evangelie blijft er weinig van over. Misschien alleen die ene spreuk van Jezus wanneer hij door de velden gaat: "Ziet de leliën des velds, zij zaaien niet en maaien niet. En toch, zijn zij niet gekleed schoner dan Salomo in al zijn heerlijkheid?"

Jezus maakt zich er echter niet druk over. Hij wijst hen er alleen maar op. Hij zegt: Je bent mens, goed, maar leef dan als mens. Dat wat je van jezelf maakt, ben je in God. Het is niet zo, dat God iets van jou eist, dat Hij zegt: Je moet jezelf veranderen of maken zoals die of die. Hij vraagt alleen maar dat je in harmonie leeft met alles wat er bestaat.

Het is heel typisch dat Jezus dus het verschil, dat zo menige goede Christen maakt tussen goede en slechte mensen, voor zich niet erkent. Omdat dit een deel is van zijn leefwijze, vinden we in de Evangeliën daarvan meer bewijzen terug dan men misschien zou wensen. Maar ook hier vinden we dus het sleutelbegrip, dat zegt: Er is geen goed of kwaad in de dingen, noch in de mensen. Er is slechts goed of kwaad door de haat, die er ontstaat of door de liefde die gegeven wordt.

Maar daarvan moesten ze niets hebben. Per slot van rekening, later moest er ook een sacrament worden ingesteld van de doop (dat heeft Jezus nooit gedaan) en van het huwelijk. Jezus heeft het huwelijk nooit bevorderd, hij heeft het ook nooit afgekeurd. Jezus heeft gezegd: Wanneer twee mensen elkaar liefhebben, dan hebben ze elkaar lief, basta, zolang het maar werkelijke liefde is en er geen haat uit voortkomt. En wanneer er haat uit voortkomt, kan God dat niet veranderen, dat moet de mens veranderen,,

Jezus heeft geen sacrament van de biecht ingesteld. Jezus heeft niet gezegd, dat men zijn schuld moet belijden en dat ze dan zal zijn vergeven. Hij heeft alleen maar gezegd, dat hij zichzelf wilde beladen met de lasten der mensheid. Niet met de zonden der mensheid, zoals men later zei, maar met de lasten der mensheid. Hij wilde zelf a.h.w. alles dragen, wat de mens zou moeten kunnen dragen, wanneer deze zonder nu te denken aan zonde of zondigheid het evenwicht en de harmonie zou verliezen. Het kruis, waarover zoveel wordt gezegd, dat menselijk en ook geestelijk zo'n wonderbaarlijke grootheid toont, is niet het verlossen van de mens van zijn schuldenlast, maar het is het harmonischzijn met de mensen door de onevenwichtigheden, die de mens eigen zijn, in een heel leven samen te dringen in enkele dagen.

Neen, de sleutel van het Christendom, vrienden, van het ware Christendom, ligt niet meer in de Evangeliën. Hij ligt niet meer in dat, wat tegenwoordig Christendom heet.

Nu kan ik natuurlijk proberen die sleutel weer te geven. Ik moet daarvoor hetzij grijpen naar een groot aantal leringen, die Jezus heeft gegeven en die nooit zijn opgetekend maar slechts hier en daar werden overgeleverd; of ik zou moeten grijpen en dat lijkt me beter naar mijn wereld en sfeer, waarin wij dus het complexe geheel van die leringen zien teruggebracht tot een heldere en klare waarheid. Die waarheid is n.l. deze:

Hij die zich ontzegt, hij die zich bezit toeigent, hij is slaaf. Maar hij die het heden kan aanvaarden met al zijn gaven en al zijn tekorten, wetend dat morgen anders zal zijn, wetend dat hij in het heden een harmonie met de wereld vindt en dat morgen weer een andere harmonie met de wereld zal ontstaan, hij die niet aanvalt en niet verdedigt, maar door zijn leven in het geheel zijn erkenning van de kosmische kracht tot uiting brengt, hij is de ware Christen. En daarmee is alias gezegd.

De kwestie van de goddelijke liefde zit de mensen over het algemeen erg hoog. Ze stellen zich voor dat God als een vader zit te regeren. Misschien zijn er wel bij, die zich voorstellen dat God er departementen op nahoudt met een steeds toenemend aantal ambtenaren; engelen eerste, tweede en derde klasse. Maar kan God dat zijn? Kan God iets zijn dat buiten de mens leeft? Jezus maakt duidelijk dat dit niet het geval is door steeds weer terug te komen op het Koninkrijk Gods in u, niet ergens anders, in u. De mensen hebben het erover dat; God met Zijn liefde ons onze zonden vergeeft, wonderen voor ons doet e.d. Jezus spreekt daarover niet. Hij zegt slechts dat de kracht van de Vader tot ons spreekt door hem. De mens, die God buiten zich zoekt, die kan nooit een begrip hebben van eeuwigheid.

Ik kan niet eenzijn met God, wanneer ik niet de moed heb om die God door mijn wezen te uiten. Kan ik de kosmische krachten of de cosmische vrijheid Gods werkelijk erkennen, als ik niet die kracht door mijzelf naar voren weet te brengen? Kan ik een alomvattend begrip nu werkelijk uitdrukken door mijn eigen beperkingen daaraan op te leggen? Dat gaat toch niet! God is in ons.

En dan denk ik weer aan dat grote organismes een lichaam. Een lichaam, waarin de mensen cellen zijn, waarin de engelen misschien het bloed zijn of de geest, waarin hogere krachten andere organen vertegenwoordigen. Wie van u kan mij zeggen waar in het lichaam het leven zetelt? Elke cel heeft het. En toch, wanneer men een cel uit het geheel losmaakt, leeft zij niet meer. Je kunt niet zeggen, dat daardoor het leven minder is geworden. Het leven vult zichzelf aan, het wordt herbouwd.

Kijk, God is het leven. En dit komt tot uiting in elke cel; daardoor is elke cel zichzelf en vervult haar eigen taak en beseft haar eigen mogelijkheden.

En dan zijn er die andere krachten, die binnen het geheel zekere stimulansen vormen. Ze bepalen a.h.w. de omgeving, de vorm, God is het leven. De grote krachten, die uit Hem voortkomen, zij zijn de milieubepaling, sferen en werelden. En daaronder zien we dan weer de krachten, die de band vormen tussen, sferen en werelden en zielen.

Wie van u zal zeggen wat hij werkelijk is behalve een deel van dit geheel? Dacht u dat een cel van de lever of van de nier, een cel van het hart of van de hersenen, zich bewust zou zijn van haar plaats in het geheel? Ik geloof het niet. Op zichzelf is de ene cel een beetje anders dan een andere cel misschien; maar ze blijft zichzelf. In het geheel heeft ze echter haar functie, die ze zelf niet eens volledig begrijpt. Een hersencel reageert op een prikkel, omdat het haar wezen is om op die prikkel te reageren. En dan gaat ze zich niet afvragen, of dat goed of kwaad is, ze reageert. En door haar reactie plus de reactie van vele andere cellen kan het lichaam reageren.

Denkt u dat een spiercel zich nu afvraagt, of het nu verkeerd of goed is om zich samen te trekken of zich te strekken? Neen, het is haar wezen om dit te doen en daardoor kan de spier functioneren.

Ik geloof, dat wij ons - om wat dat betreft - dus alle wezens uit alle werelden op dezelfde manier moeten beschouwen. Wij worden gemotiveerd door krachten, die we niet helemaal begrijpen. Het enige, dat we weten, is dit; Wanneer een impuls ons raakt, moeten we daaraan beantwoorden. Of die impuls alleen ons betreft of alle mensen, doet niet ter zake. Wij moeten beantwoorden aan de impuls, die ons beroert. Daarmee moeten we a.h.w. een samenwerking tot stand brengen. Wij moeten zorgen dat alles vloeiend, harmonisch verloopt. Zolang we dat doen, is het in orde. Op het ogenblik, dat we het niet doen, bezorgen we onszelf en anderen ellende. Dan komt er het ogenblik, dat we worden uitgeworpen, zoals ik zei het reeds een onjuist groeiende cel (een woekering) in het lichaam niet kan worden gehandhaafd. Uitgeworpen uit de levensprocessen, afgesloten van de zuurstof, die ze nodig heeft, niet meer gevoed door de zouten, die het lichaam toch zo mogelijk overal aanvoert. De eenzaamheid van de hel. Wanneer je dan ten slotte van het begrip "ik-cel" kunt groeien tot het begrip "ikdeel van een nier" (of een ander orgaan), deel van de mens, dan heb je in je bewustzijn dus veel meer. Je blijft jezelf gelijk, maar je hebt inzicht in het geheel.

Wanneer Jezus zegt: "In het huis mijns Vaders zijn vele woningen", dan zegt hij dat niet alleen maar om de mensen duidelijk te maken dat er ruimte genoeg is, want woningnood was er in zijn dagen niet. Neen, hij zegt dit om duidelijk te maken, dat er in het bestaan heel veel verschillen zijn en dat men toch gelijk in God leeft, dat men op gelijke wijze dezelfde harmonie

kan bereiken, maar dat men toch anders is. Hij probeert de mens duidelijk te maken; uw leven, uw bestaan, uw werken op aarde en elders is alleen gebonden aan uw harmonie met het geheel. Dit is het enig bepalende, dit is de enige weg: zolang er harmonie is, is het goed, is die er niet, dan is het verkeerd, dan is er het ziekteverschijnsel. (Ik gebruik hier mijn beeld; Jezus heeft in zijn dagen een ander beeld gebruikt. Ik spreek gewone woorden; wat Jezus eens heeft gezegd, zou u nu veel waardiger en voor uw doen ook veel gemakkelijker in de oren klinken.)

Wanneer wij ons afvragen wat voor Jezus dan het meest belangrijke is in zijn leer behalve de harmonie, dan ontdekken we dat hij het er steeds weer over heeft, dat men "geleid" wordt. Dat men antwoord krijgt op zijn vragen. Dat men ontvangt wat men nodig heeft. Ik zou ook dit willen beschouwen. Hier geeft Jezus de sleutel van zijn leer weer (wat ook niet in de Evangelieën staat) in een paar heel eenvoudige woorden;

"Indien in u een noodzaak leeft en ge hebt de Vader aanvaard, zo zal de Vader geven, omdat Hij in uw wezen is."

God antwoordt op onze werkelijke vragen. God moet aan onze werkelijke behoeften tegemoet komen, anders kan Hij niet in ons zijn. Hij leeft in ons, Hij moet in ons leven. Dus het is niet de goddelijke goedheid of de goddelijke liefde, die hier onze vraag beantwoordt, die ons geeft wat wij vragen. Het is geen gunst, het is een recht, maar het is een recht, dat wij alleen kunnen ontnemen aan onze harmonie met het geheel, ons deelgenootschap met allen en alles. Zonder voorbehoud, zonder beperking, zonder verschil in rang of onderscheid in ras, huidskleur, godsdienst of wat dan ook. Wij hebben het recht uit het geheel te eisen. Er is geen verschil tussen mens en mens, tussen mens en geest.

Jezus zegt tot zijn leerlingen ongeveer het volgende: "Zo gij uitgaat, zoek eerst in uzelve. Hij die anderen liefde geeft, ontvangt daarvoor zelve. Hij die aan de wereld schenkt, verrijkt zichzelf. Maar hij die zich ten koste van anderen verrijkt, die kennis voor zichzelf houdt en haar niet aan anderen geeft, verarmt."

Hier zegt Jezus dus, dat "topsecret" en "geheim" en "achter gesloten deuren", niet deugt. Openzijn, zegt Jezus. Je moet het met allen delen. Daaruit groeit het goede. Maar hoe meer je iets apart houdt, hoe meer je het afzondert van de rest, hoe zeker het wordt, hoe armer je erdoor wordt.

De mensen zullen zeggen: Dat is dwaasheid. Er zijn geheimen, die voor de theologen en de priesters zijn en anderen mogen die niet kennen. En zo hebben ze de waarheid kunnen verdoezelen. Zoals ze ongetwijfeld een deel van het ware Christendom overboord hebben geworpen, toen ze stelden: Maar dit is niet bestemd voor de massa. En dat mag niet worden opgenomen in die geschriften. Omdat ze gezegd hebben; Er moet een nacht zijn en een hiërarchie om de massa te leiden.

Het lijkt me goed een gelijkenis te verhalen, die eveneens buiten de Evangelie is gebleven. Het ging over werken naar aanleiding van Jezus' woorden over Maria en Martha, waar de een luisterde en de ander werkte. De leerlingen zijn het er niet helemaal mee eens. Ze zeggen: "Ja, maar Meester, wanneer ze nu allebei aan uw voeten waren gaan zitten, wie had dan gezorgd, dat onze voeten werden gewassen, dat we eten en drinken hadden gekregen?" En dan antwoordt Jezus: "Ja, indien nodig, hadden we dat zelf gedaan. Want ik zal u zeggen er waren twee mensen.

De een arbeidde de hele dag; en in de nacht lag hij vol uitputting. De zorgen voor de komende dag vertroebelden zijn rust tot het aanbreken van het nieuwe licht. Hij nu werd een rechtvaardige genoemd en zijn ijver was boven alle twijfel verheven. De tweede daarentegen arbeidde slechts, wanneer de lust daartoe hem bewoog. Hij was soms dagen weg, terwijl de ander arbeidde. Soms liep hij onder de sterrenhemel in de nacht en sliep hij in het veld. En een ieder zei: Deze mens is verderfelijk en zal ondergaan. Maar ik zeg u: Hij die arbeidde zag de engelen niet, die aan hem voorbij gingen, hij verstond niet de taal van het licht, hij ervoer niet de liefde van de Vader in zijn wezen, wanneer hij uitging over het land. Maar hij volgens anderen verwerpelijk en lui gaande door het leven hij proefde in de ring der sterren de liefde, die het Al doordeesemt. Hij kende haar in het rijzen van de lichten en in de stoffige middaguren, waarin alles rust.

Zo iets noemt de wereld onaanvaardbaar dat is een pleidooi voor de luiheid. Wat zou ervan komen als de mensen zeiden: "Kom, we nemen vandaag een snipperdag; het is mooi weer." Dan zou alles in de war lopen. Als ze zeiden: "Waarom zouden we wat verdienen? Wie zou den belasting moeten betalen?" En wanneer de mensen zeiden: "Wat heb ik eraan me te oefenen in geweld en me voor te bereiden op een oorlog? Ik zal wel leven. En als ik sterf, dan sterf ik." De hele moderne wereld zou wankelen,,

En toch zie ik niet in, waarom een dergelijke houding zo moeilijk is. Want het ware Christendom is de weg, waarin je zoekt de vreugde te vinden, God te beleven, waarin je zoekt je eenheid met de kosmos op allerlei manieren te beleven. De ware vreugde ligt in het voortdurend schenken aan de wereld zover je dit mogelijk is; waarin je de zorgen opzij zet, omdat je weet dat het ten slotte toch wel in orde zal komen. Een wereld, waarin je maar één ding hebt: de vreugde die in je leeft, dit bewustzijn van eenheid met God, uit te dragen waar je kunt. En meer niet.

Per slot van rekening, de apostelen worden nu vereerd. Maar geloof maar, dat in hun tijd menigeen zal hebben gezegd: "Kijk, daar gaan ze weer, die luie donders. Overal te gast zijn, overal eten en maar slenteren langs de wegen. En dan praten ze een beetje. Wij werken tenminste. Wij vissen, wij doen dit, wij doen dat. O, ze vissen ook wel een keer, maar dan moeten ze er zin in hebben, omdat ze het werk niet nodig hebben. Neen, wij werken trouw, zij niet." Zo zullen ze het wel hebben gezegd.

En wat denkt u dat de rechtvaardigen van deze wereld later hebben gedacht, toen de apostelen eenvoudig van plaats tot plaats trokken, overal leraarden en zich maar rustig door de goegemeente lieten onderhouden en vereren? Ze zullen gezegd hebben; "Nou, die hebben het goed", dat zijn handige jongens!" Met dat praatje voor de vaak eten ze er beter van dan de meesten en ze gaan beter gekleed. Waar een ander gebonden is aan zijn arbeid op een plaats, daar gaan zij overal."

Geloof me, een van de redenen van hun vervolging is niet de angst geweest, maar de nijd. Het benijden ook van de mensen die maar deden, waar ze plezier in hadden, die alles zo maar konden aanvaarden, die overal vreugde vonden. Jezus' leer is er een van vreugde. En wat kan een wereld doen met mensen, die allemaal blij zijn? Wanneer ze blij zijn, wanneer ze zich niet laten bang maken, hoe kun je dan macht uitoefenen, hoe kun je wat eraan verdienen?

Ziet u hoe groot het verschil is tussen het Christendom van deze tijden en het ware Christendom? Dat komt omdat Christus en de goddelijke liefde niet iets is, wat maar eens op aarde heeft bestaan in een mens. Het is een kracht, waaraan we allemaal deel kunnen hebben. Ik zou het misschien zo kunnen zeggen: Christus is de erkenning, de aanvaarding in onszelven.

Het is gemakkelijk te zeggen dat Jezus voor de hele wereld heeft geleden en die hele wereld heeft verlost. Maar als we kijken naar de aantallen mensen, die dan klaarblijkelijk liever niet worden verlost op de een of andere manier, dan heeft hij niet veel bereikt. Maar dan gaan we Jezus als een nuttigheidsfactor beoordelen. En in dat opzicht heeft hij heel veel gedaan. Hij heeft de hele wereld ten slotte maatschappelijk door de mensen a.h.w. beïnvloed.

Laten we niet vergeten, dat het monniken waren, die met de inquisitie begonnen. Dat het Franse monniken waren, die de eerste grote bogen voor de Normandiërs hebben ontworpen, die bekende longbow. Het buskruit, door monniken uitgevonden. De atoombom, door vrome Christenen genaakt en door nog vromere Christenen toegepast. Dat is het Christendom van nu: het bezit dat we moeten vasthouden, het recht dat we moeten handhaven.

Wat was Jezus Christus daarbij vergeleken eenvoudig! Dat Christendom: een somber laaiend houtvuur, dat de omgeving bedreigt. En Jezus' Christendom: een gouden middagzon, waarin een vlinder rondfladdert met vreugde zijn leven vervullend. Wat een verschil.

In deze dagen is het somber. En u kunt ervan overtuigd zijn, dat juist de sombere mensen in deze tijd alles zullen doen om hun rechtzinnigheid en somberheid verder te doen doordringen. O, ze zijn wel blij, ze juichen en ze klappen in de handen. Maar...omdat zij beter zijn dan een ander. Hun feitelijke vreugde is die van het uitverkorenzijn, het leedvermaak dat anderen minder zijn, ook al erkennen zij dat niet. Hun vreugde heeft hier en daar iets sinisters: de wet, waarmee men anderen doodt en de hel. Zij zullen een beroep op u doen met klinkende

argumenten. Zij zullen u wijzen op de noodzaak van deze wereld om in het ware Christendom, in de waardigheid, in de gehoorzaamheid aan de Geboden en aan de gemeenschap of de kerk, niet na te denken en de uitlegging, de geopenbaarde uitlegging van de geschriften te aanvaarden. En wanneer ge dan zegt "neen", dan zullen ze zeggen: "Maar kent gij de Christus dan niet? Geloof gij niet?" In dan zult ge toch moeten antwoorden: "In de Jezus, die gij kent, geloof ik niet." Waarlijk, u moet leren om dit Christendom achter u te laten,

Er zijn andere dingen, waarop ik nog even uw aandacht wil vestigen. Als Jezus zijn volgelingen uitstuurt, doet hij dat op een volgens onze idee toch wel erg onverantwoordelijke manier. Hij zegt doodgewoon: "Trek de wereld maar in en zie maar dat je aan de kost komt. Bedel maar, vraag maar." Hij meent klaarblijkelijk, daar recht op te hebben. Hij zegt zelfs geen twee paar sandalen mee te nemen voor de weg, een paar is voldoende. Zorg, dat wat je hebt van kwaliteit is, maar zorg dat je nooit meer hebt dan je werkelijk nodig hebt. Hij zegt tegen hen: "Vertrouw er maar op, dat alles in orde komt."

Zo zegt hij ook: "Geef maar rustig weg." O, dat rustig weggeven, daaraan heeft o.m. Judas onder zijn leerlingen zich ook danig geërgerd. Hij zei: "We hebben nu een beurs en daar zit wat in. Waarom moet dat nu weer worden weggegeven? We zouden het zo goed als zekerheid kunnen gebruiken, wanneer er eens iemand niets wil geven."

Neen, Jezus zegt het anders: "Wie ons het noodzakelijkste geeft. En als niemand ons dat geeft, dan zal de Vader ons dat geven."

Jezus zei tegen zijn leerlingen doodeenvoudig: "Trek uit, genees in mijn naam en de naam des Vaders" Hij zei niet: Jongens, jullie moeten een diploma halen als gediplomeerd apostelwonderdoener. Hij zei eenvoudig: Ga maar. Hij vroeg niet eens, of ze wel begrepen wat ze moesten doen. Hij zei: Ga maar. En dat is ook begrijpelijk. Want Jezus gaat niet uit van bekwaamheid en van maatschappelijke normen of noodzaken. Hij gaat maar van een ding uit: de oprechtheid van je wezen.

En dat is misschien ook wel te begrijpen. Jezus houdt zich helemaal niet bezig met alles, wat maatschappelijk of sociaal verantwoord is. Hij houdt zich bezig met de mens, die gezonden is, die een taak heeft, die harmonisch levende met het geheel binnen dat geheel een functie vervult. Een functie, die zich van dag tot dag kan wijzigen, die elk ogenblik anders kan zijn. Maar een functie, die elke dag de nodige kracht, de nodige verworvenheid met zich brengt. Daarvoor hoeft je anderen niet te dwingen, daarvoor hoeft je aan anderen geen eisen te stellen. God alleen. Indien je gelooft in God en je geneest, dan is de genezing er. Zonder diploma, zonder geneesmiddelen, zonder iets.

En wanneer je in Gods naam verdergaat en er ligt een water voor je en je moet eroverheen, wel, dan loop je over het water heen. Tot het ogenblik, dat je gaat twijfelen, dan wordt het wat anders. Maar zolang je niet twijfelt, gaat het. Zolang God een is met jou, kun je alles doen. Al die beperkingen hebben we niet nodig.

Jezus maakt van een mens het machtigste, wat je je kunt voorstellen: een wezen, waaraan de natuur gehoorzaamt, dat vulkanen het zwijgen oplegt en stormen zegt stil te zijn, dat de regen zegt neer te dalen, de ziekte zegt te gaan, demonen teruggedrijft naar hun duistere wereld, hun daarbij nog licht gevende, opdat zij zich bewust kunnen worden van het licht. Zonder haat, zonder angst, zonder vrees, zichzelf zijnde.

Jezus overtreedt heel rustig alle geboden. Hij reist op de sabbath, hij geneest zieken op de sabbath. Het kan hem wat schelen! Alle dagen zijn hem heilig, want zijn werk is: God, Die door hem werkt. Dan mag de wereld zeggen, dat hij slecht is of dat hij verkeerd doet of dat hij tegen de wet handelt. Voor Jezus is er maar een wet: God ín hem.

U kunt misschien begrijpen hoe moeilijk dat wordt. Het ware Christendom is in de eerste plaats: de harmonie met alle dingen; het leven a.h.w. van een liefde, die absoluut niet persoonlijk is. Maar in de tweede plaats is het ook; beantwoorden aan die innerlijke waarde. Wanneer je weet "ik kan een mens genezen", dan moet je hem genezen. Dan praat je daar verder niet over. Weet je dat niet, bied het dan niet aan, maar ga verder.

Wanneer iemand anders door een bepaalde handeling of toestand zondig, slecht, verkeerd, misdadig wordt, het gaat jou niet aan. Wanneer je iets innerlijk erkent als goed, wel, dan doe je het, dan beleef je het, dan maak je er deel van uit. En als je het niet goed noemt, dan verwerp je het en ga je eraan voorbij. Dan zeg je niet, dat het voor een ander niet deugt; je

zegt alleen maar: Ik voor mij, ik wil niet zondigen; ik wil niet tegen mijzelf verdeeld zijn. En daarom ga ik zo verder.

Het hele leven met alle mogelijkheden wordt door de mens beheerst, zolang hij dit leven niet tracht te vervormen naar beperkte eisen, maar tracht te leven volgens zijn innerlijk begrip van juistheid. Zodra een mens anderen zijn wet oplegt, is hij al verkeerd. Maar zolang hij dienende door de mensheid gaat, dienende in het geheel opgaat, en ieder zijn vrijheid laat, kan hij soms tot een mens zeggen: "Ga heen en zondig niet meer," wanneer hij hem heeft geholpen. Daarmee bedoelt hij; Ga heen en wees niet meer tegen uzelf verdeeld; sluit dit uit uit uw wezen. Ken weer de vreugde van het leven en van de eenheid met het kosmisch geheel. Meer kan hij niet doen en zegt hij niet.

Kijk, dat is ook een aspect van het Christendom. Het is niet bandeloosheid, maar een volledig beleven van de God in je en uiting geven aan de God in je, altijd weer. Het is een beroep doen op de innerlijke kracht, die in je bestaat, de innerlijke wijsheid, die in je leeft, het innerlijk recht dat in je bestaat; al dat tezamen gevoegd in het begrip van eenheid met de kosmos: dat is Christus. Het waar beleven daarvan, dat is het ware Christendom.

U ziet, vrienden, het is een onderwerp, waarover je lang kunt praten en waarover je toch feitelijk maar weinig kunt zeggen. Want hoe kan ik u zeggen wat voor mij innerlijk Christendom betekent, als het voor u iets anders kan zijn? Uw functie in het leven kan immers een andere zijn dan de mijne? Zijn we daarom beter of slechter? Welneen. Zijn we wijzer of dommer? Neen. Wanneer we beseffen dat we elkander aanvullen, dan zijn we een. Een in God, een in die kosmische liefde, een in die Christusgeest, waarover we hebben gesproken.

En wanneer we proberen de zaak uiterlijk te regelen, dan kunnen we geen deelhebben aan die Christusgeest en dan zullen de strijdigheden daarvan ons overvallen. Dat hoeven we onszelf niet te verwijten. Het is b.v. dwaas te zeggen, dat ziekte en zonde identiek zijn. Maar het is wel zo, dat de verdeeldheid tegen jezelf of je strijdigheid met de wereld de ziekte brengt. Dat je nietbegrijpen van de wereld vaak voert tot een val in die wereld.

Dus het is heel eenvoudig: zoek in jezelf. Beantwoord aan die kracht en die stem, die je in jezelf kent. Beschouw je niet als meer of minder dan een ander. Beschouw je als volkomen vrij. Fis(?) niets van de wereld. Vraag alles van God. Wanneer je iets nodig hebt, vraag het eerst aan God. Hij zal het u uit Zich of uit de wereld doen geworden.

Vertrouw daarop. Leef in voortdurende vreugde, in de blijheid van het bestaan. En ge zult begrijpen, waarom het Koninkrijk Gods in ons woont. Want waar mens en geest in harmonie zijn met de Schepper, daar is het Koninkrijk der Hemelen, de eeuwige harmonie en de eeuwige vreugde, vol geopenbaard. Dit wens ik u allen.